

Nr 57

Av herr **Petersson, Bertil, m. fl.**, om förstärkning av den geodetiska verksamheten vid rikets allmänna kartverk.

(Lika lydande med motion nr 69 i Andra kammaren)

Vårt land upplever f. n. en urbaniseringsprocess, som saknar motstycke i vårt lands historia. Samhällets utbyggnad genom uppförande av bostäder, industrier och byggnader för skolor, handel, administration, byggande av gator och vägar o. s. v. är centrala problem för såväl statliga som kommunala myndigheter. Jämsides med detta samhällsbyggande pågår en intensiv rationalisering inom jordbruk och skogsbruk. Behovet av och uppförandet av byggnader och anläggningar för fritidsändamål ökar även starkt.

Tillgång på kartor av olika slag har den största betydelse för ovan nämnda aktiviteter såväl inom tätorterna som på landsbygden. Kartor är sålunda ett av de viktigaste hjälpmedlen vid översiktlig planläggning, vid upprättandet av stads- och byggnadsplaner, vid fastighetsbildning, vid vägbyggnader, vid geologiska och geotekniska undersökningar o. s. v. Avsaknad av kartor eller svårigheter att framställa dylika kommer regelmässigt att inverka direkt stoppande eller fördröjande på all samhällsutbyggnad. De pågående och kommande kommunindelningsändringarna kommer att kraftigt öka kartbehovet. Med hänsyn till den stora betydelse kartorna har, finns det alltså skäl att på allt sätt medverka till att framställningen av kartor sker i tillräckligt snabb takt, i god tid och på rätt sätt.

En faktor, som fördröjer, försvårar eller omöjliggör kartframställning, är att utbyggnaden av det geodetiska stornätet, som utgör underlag för kartarbetet, icke skett i tillräckligt snabb takt. För alla slag av kartor erfordras något slag av stornät i såväl plan som höjd till vilket kartans informationer hänföres. Utbyggnaden av dylika geodetiska stornät, som är ett högkvalificerat tekniskt arbete, är ofta mycket tids- och kostnadskrävande. Ansvaret för de lokala geodetiska stornäten till grund för kartläggning av städer och samhällen åvilar i allmänhet de lokala fastighetsbildningsorganen — stadsingenjörskontor — eller för samhällen, som saknar eget mätningsväsende, det statliga lantmäteriet. Under senare år har privata firmor i stor utsträckning och med gott resultat medverkat i detta arbete.

Redan i 1920 års mätningförfordning (Kungl. Maj:ts förordning den 17 december 1920, nr 850) uttalades, att lokala stornät i princip skall hänföras till ett för hela landet gemensamt system — riksnätet.

Ansvar för utbyggnad och underhåll av riksnätet åvilar geodetiska byrån vid rikets allmänna kartverk. Trots den med hänsyn till de väldiga arbetsuppgifterna ringa personalen har denna avdelning presterat förvånansvärt mycket samtidigt som den nödvändiga vetenskapliga forskning, som där bedrivits, varit framgångsrik. Nyligen har geodetiska byrån inom nordvästra Skåne utfört ett förtättningsnät, som på ett föredömligt sätt skapat förutsättningar för en fullgod anslutning av två stora kommunala stamnät.

Det skulle för samhällsbyggandet vara av stort värde om geodetiska byrån gavs resurser, så att en utbyggnad av riksnätet kunde ske samtidigt som tätorternas och samhällenas stamnät byggdes ut och anslöts till riksnätet. Genom en sådan samverkan skulle stora ekonomiska fördelar vara att vinna. Utbyggnaden av de lokala stamnäten skulle bli mycket billigare och gå fortare att utföra. Kartberedskapen skulle kunna höjas, vilket i sin tur skulle kunna möjliggöra, att samhällsplaneringen kom i gång tidigare. Med hänsyn till att stamnäts- och karläggningensarbetena är så pass tidskrävande, är det angeläget, att en kraftig utbyggnad av det geodetiska stamnätet sker snarast. Översiktlig planläggning över de gamla kommunindelningsgränserna och det successiva genomförandet av den nya kommunindelningsreformen har redan och kommer att i stegrat tempo kräva en utbyggnad av de lokala stamnäten och kartläggning av nya områden vid detaljplanläggning och plangenomförande. Om inte stamnäten utbygges i tid, kommer stora förseningar att uppstå vid samhällsutbyggnaden.

Med åberopande av vad som ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till förstärkning av den geodetiska verksamheten vid rikets allmänna kartverk för att möjliggöra en snabb utbyggnad och förtätning av det hela riket omfattande geodetiska stamnätet samt att den verksamhet, som direkt tar sikte på service åt kommuner och samhällen, kraftigt utvidgas.

Stockholm den 20 januari 1965

Bertil Petersson

Gillis Augustsson

Ivan Svanström

Lars Schött

Arvid Helleblad

Nils Erik Wååg
